

Posudek na práci:

Petr BURL, Chrám vědění osiřely: Intervenční úsilí představitelů protektorátní správy o zmírnění následků německé akce vůči českému vysokému školství na podzim roku 1939, diplomní práce ÚČD FF UK Praha 2014, 187 ss., vedoucí práce doc. PhDr. Jana Čechurová, Ph.D.

Diplomní práce Petra Borla je věnována univerzitní problematice v době německého protektorátu nad českými zeměmi. Autor shrnuje dosavadní poznatky dosti bohaté odborné i pamětnické literatury o okolnostech uzavření českých vysokých škol a událostech, které mu předcházely. Sleduje osudy různých skupin studentů postižených přerušением výuky a vedle internovaných, jimž je věnována hlavní část práce, připomíná i problémy se zaměstnáním těch, kteří zůstali na svobodě. Malý zlomek z nich se dočkal předání diplomu, který jim scházel pro uznání vysokoškolské kvalifikace. V těchto souvislostech stálo za zmínku, že jistý počet nedostudovaných opustil svoji vlast a hledal možnost bojovat proti jejím okupantům. Z nich pak část získala diplom, po dostudování v Anglii, v Oxfordu, v zastoupení pražské UK. Využity mohly být např. publikované paměti dr. K. Macháčka. Dostudování se nabízelo za dosti problematických podmínek také v Německu. I tato skutečnost je v práci připomenuta. Postrádám reflexi toho, jak byla vnímána obyvatelstvem protektorátu i exilovými představiteli a jak byla klasifikována po válce.

Největší pozornost je věnována těm studentům, kteří byli v noci na 17. listopad 1939 zatčeni a následně odvezeni do koncentračního tábora. Autor si vytknul za hlavní cíl poznat okolnosti postupného propouštění menších skupin studentů z internace. Analyzoval jak prosebné dopisy rodičů zadržených studentů, tak aktivity protektorátní vlády, především prezidenta E. Háchy. Oporu zde našel v monografii T. Pasáka, jejíž faktografii prohloubil průzkumem AKPR. Oproti proseminární práci, v níž se začal daným tématem zabývat, rozšířil svá archivní studia na další fondy v ANM a NA, kde mohl využít i zápisy přinášející pohled německé strany. Z textu ani poznámkového aparátu není však patrné, co nového tento průzkum pro dané téma přinesl. Výklad byl také emočně umocněn vzpomínkami L. K. Feierabenda.

Další dva celky rozšiřují pohled na intervenční politiku protektorátní vlády o další otázky, které souvisely s uzavřením českých vysokých škol. Jsou to jednak již zmíněné případy dostudování, resp. přiznání práva na diplom absolventům z roku 1939 spolu s politikou zaměstnávání nedostudovaných. K tomu byla ne zcela organicky připojena otázka penzionování pedagogů a přístupu k zahraničním studentům. V té souvislosti postrádám zmínku o Svobodné ukrajinské univerzitě v Praze a jejích studentech, jejichž další studium bylo podmíněno současným zapsáním na Německou univerzitu (nikoli možností studia na ní

jako u jiných vybraných případů z řad českého nebo zahraničního studentstva). Problematika pedagogického sboru nemá z mého pohledu souvislost s intervenční aktivitou protektorátní vlády a mohla by být předmětem samostatného zájmu. K dispozici jsou personálie po válce reaktivovaných (AUK), které by možná přinesly zajímavé detaily i statistické výsledky.

Poslední zkoumaný celek se týká materiálních důsledků uzavření českých vysokých škol. Protektorátní vláda se snažila zmírnit i ztráty hmotné, podporovala žádosti některých ústavů o obnovu jejich činnosti a zabývala se stížnostmi na násilné zabírání budov a jejich vybavení. Inovativní partií je podkapitola o osudu kolejních budov za války, o jejich druhotném (protiprávním) využití.

Objemná práce P. Borla, která je výsledkem víceletého badatelského úsilí, je zakončena jen dosti stručným závěrem, který shrnuje již vyslovené skutečnosti, postrádá ale nějaké souhrnnější vyhodnocení intervenčního úsilí prezidenta Háchy a protektorátní vlády. Jak byla tato činnost vnímána ve své době i po osvobození, čemu prospěla a měla i negativní dopady? Úvahu nad tím by si autor měl dovolit.

Práce splňuje požadavky na atestační magisterskou práci, předvádí adekvátní přístup k pramenům i literatuře. Vytknout lze ne zcela dostačující péči o gramatickou stránku textu a některá poněkud bizarní označení (knižní literatura); nevyčleňuje paměti z odborné literatury, odkazy na web postrádají identifikaci, co tam máme najít.

Práci mohu i přes drobné výtky doporučit k obhajobě a navrhuji klasifikaci v závislosti na průběhu obhajoby 1-2.

dr. Blanka Zilynská

V Praze 20. 1. 2015